

TISKOVÁ ZPRÁVA

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Občané o americké radarové základně v ČR – červen 2009

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2009, v09-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOU AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. – 15. 6. 2009</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1107</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.104a, PM.108a</i>
<i>Zveřejněno dne</i>	<i>13. července 2009</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

V rámci červnového výzkumu Naše společnost 2009 jsme respondentům položili dvě otázky, které se týkají plánovaného umístění radarové základny antibalistické obrany USA v České republice. Podobně jako v řadě předchozích šetření jsme sledovali aktuální postoje české veřejnosti k tomuto záměru a rovněž to, zda podle mínění občanů by se o americké radarové základně na českém území mělo či nemělo rozhodovat v referendu.

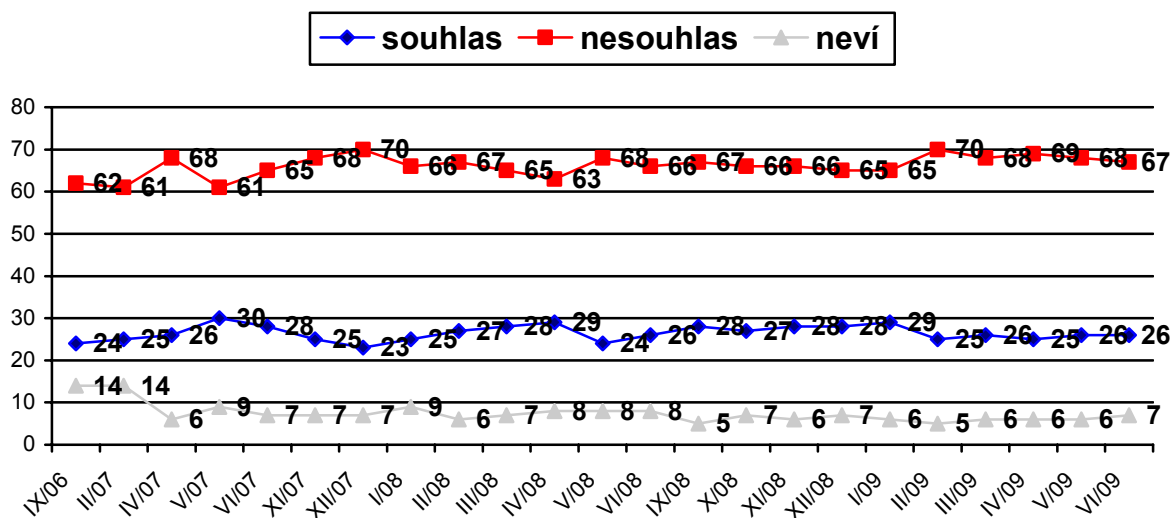
Tabulka 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR¹ (%)

Rok	2008								2009					
	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
rozhodně souhlasí	6	7	7	6	9	6	8	8	10	7	7	7	7	7
spíše souhlasí	22	22	17	20	19	21	20	20	19	18	19	18	19	19
spíše nesouhlasí	25	26	26	25	25	27	26	25	29	28	26	27	25	25
rozhodně nesouhlasí	40	37	42	41	42	39	40	40	36	42	42	42	43	42
neví	7	8	8	8	5	7	6	7	6	5	6	6	6	7

Pozn.: Procenta ve sloupci.

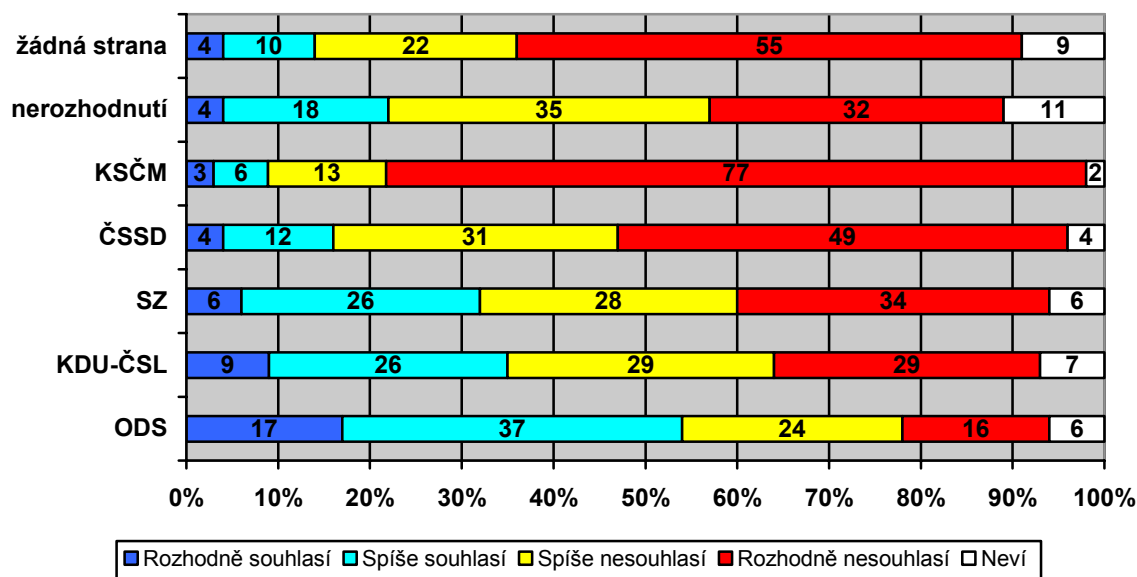
¹ Otázka: „Vláda ČR podepsala se Spojenými státy americkými smlouvu o vybudování radarové stanice na území ČR, která by byla součástí systému americké protiraketové obrany. Souhlasíte nebo nesouhlasíte s tím, aby v ČR byla umístěna tato radarová stanice? Rozhodně souhlasíte, spíše souhlasíte, spíše nesouhlasíte, rozhodně nesouhlasíte?“

Graf 1: Postoj k vybudování radarové základny v ČR (%)



Jak ukazuje tabulka a graf 1, v červnu 2009 přibližně dvě třetiny (67 %) oslovených občanů s umístěním amerického radaru protiraketové obrany u nás nesouhlasily, zatímco pro vybudování základny se vyslovovala zhruba čtvrtina (26 %) dotázaných. Výsledky od roku 2006 tak stabilně vykazují převahu nesouhlasu, jehož podíl se pohybuje v rozmezí s minimem 61 a maximem 70 procent, nad souhlasem kolísajícím na či mírně nad úrovni jedné čtvrtiny, ale doposud nikdy nepřekročivším hranici 30 procent. Oproti předchozímu šetření z května 2009 se výsledky statisticky významně nezměnily a totéž platí pro předcházející výzkumy od února 2009, kdy byla naposledy zaznamenána nějaká statisticky významná změna.

Graf 2: Souhlas/nesouhlas s radarem podle stranických preferencí (%)



Pozn.: Údaje v grafu reprezentují výsledky ve spojeném souboru z dubna, května a června 2009.

Podle stranických preferencí (viz graf 2) má případné umístění radaru v ČR většinovou podporu mezi příznivci ODS. Voliči ostatních stran myšlenku americké

radarové základny v ČR většinou odmítají, přičemž u ČSSD a zejména KSČM je nesouhlas relativně četnější a vyhraněnější než u obou menších stran bývalé vládní koalice. Odmítavý postoj jednoznačně převažuje i mezi nerozhodnutými a těmi, kdo nepreferují žádnou stranu. Obecně platí, že z hlediska sebeznačení na pravolevé škále podpora zbudování radarové základny v ČR klesá a odpor vůči ní sílí zprava doleva.

Z hlediska ostatních sociodemografických znaků se objevuje vzestup nesouhlasu s rostoucím věkem a podpora naopak narůstá se stupněm nejvyššího dosaženého vzdělání. Kromě toho vyšší podíly souhlasu se vyskytují mezi muži, vysoce kvalifikovanými odbornými nebo vedoucími pracovníky, podnikateli a živnostníky, studenty a dotázanými, kteří životní úroveň svojí domácnosti hodnotí jako dobrou. Naopak rezolutněji proti základně se vyslovovali nepracující důchodci, lidé pracující v nekvalifikovaných dělnických profesích, ženy a dotázaní, kteří svou životní úroveň vnímají jako špatnou nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“.

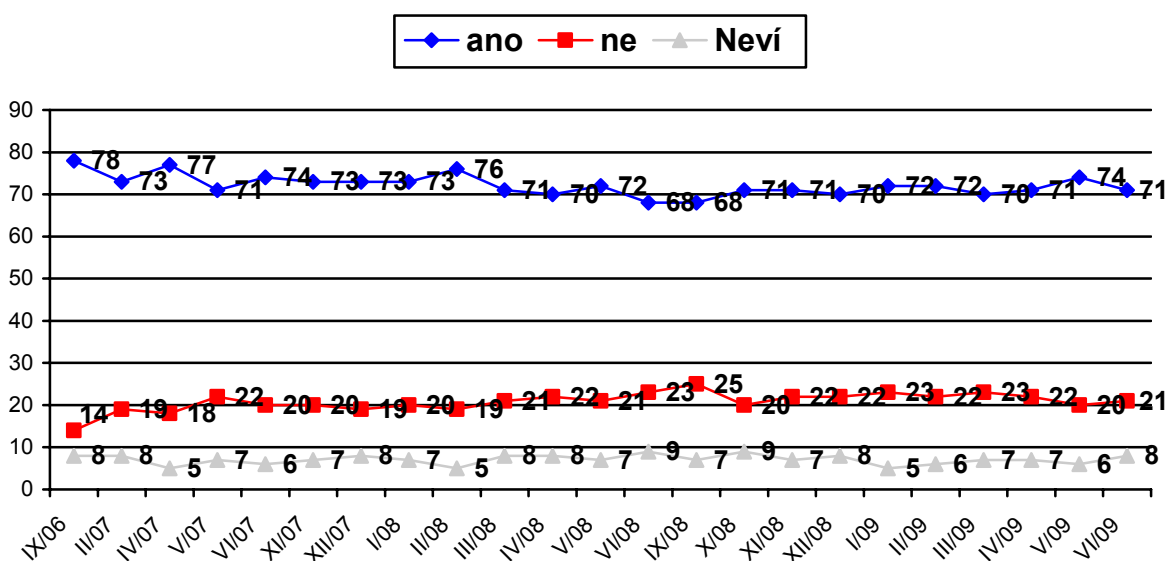
Druhá otázka výzkumu se týkala případného referenda o umístění americké radarové základny protiraketové obrany u nás.²

Tabulka 2: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu?

Rok	2008								2009					
	III	IV	V	VI	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Rozhodně ano	45	43	45	43	45	43	45	42	45	45	45	42	44	45
Spíše ano	26	27	27	25	23	28	26	28	27	27	25	29	30	26
Spíše ne	14	15	13	15	16	13	14	13	15	14	14	14	13	14
Rozhodně ne	7	7	8	8	9	7	8	9	8	8	9	8	7	7
Neví	8	8	7	9	7	9	7	8	5	6	7	7	6	8

Pozn.: Procenta ve sloupci.

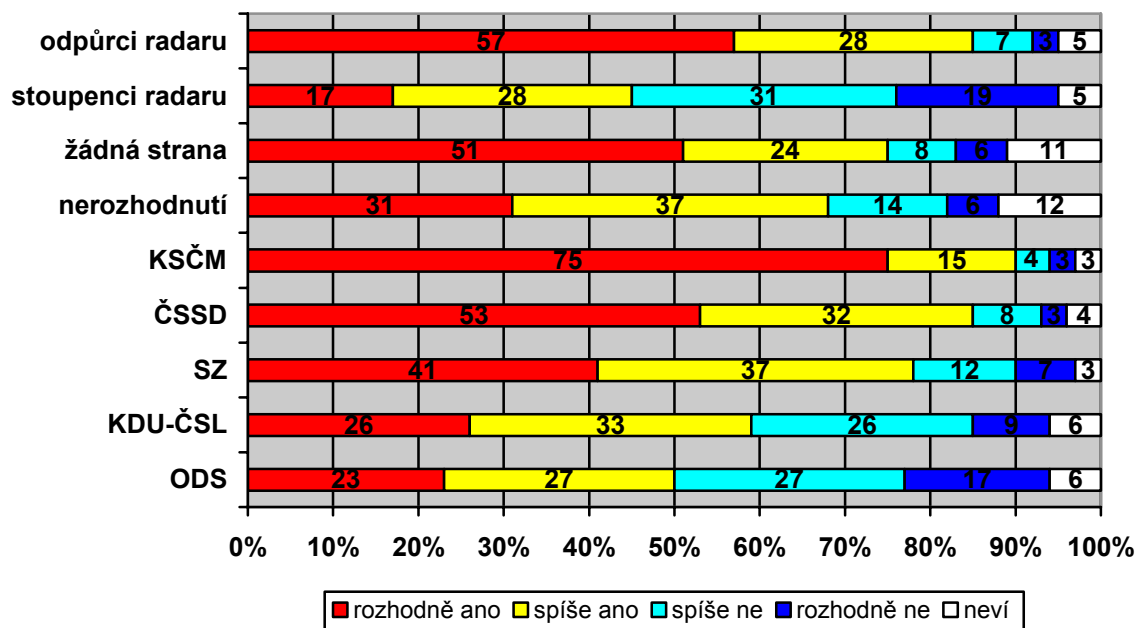
Graf 3: Měli by o radarové základně rozhodovat občané v referendu? (%)



² Otázka: „Domníváte se, že by o umístění americké radarové stanice u nás měli rozhodovat občané v referendu? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne?“

Z výsledků zachycených v tabulce 2 a v grafu 3 plyne, že případné referendum v této otázce má dlouhodobě podporu výrazné většiny občanů. V posledním, tedy červnovém výzkumu se pro konání referenda o radaru vyslovilo 71 % respondentů, z toho 45 % bylo rozhodně pro referendum. Opačný názor, že o základně by neměli rozhodovat lidé v referendu, vyjádřilo 21 % dotázaných. V porovnání s předchozím šetřením z května 2009 se neobjevila žádná statisticky významná změna.

Graf 4: Postoj k referendu o radaru podle postojů k jeho vybudování v ČR a podle stranických preferencí (%)



Pozn.: Údaje v grafu reprezentují výsledky ve spojeném souboru z dubna, května a června 2009.

Podrobnější analýza ukázala (viz graf 4), že proti referendu v této otázce se vyjadřují hlavně stoupenci radarové základny v ČR, z nichž v rámci spojeného souboru za duben až červen 2009 polovina (50 %) referendum odmítla, zatímco pro referendum se v rámci téže skupiny vyjádřily více než dvě pětiny (45 %) lidí. Naopak mezi nesouhlasícími s umístěním radaru na českém území se vyjádření proti referendu objevovala jen sporadicky (10 %), zatímco podpora referenda zde dosahovala úrovně 85 %. Těto skutečnosti pak odpovídají i další zjištěné sociodemografické diference, které víceméně kopírují rozdíly zjištěné v souvislosti s postoji ke zřízení americké radarové základny u nás. Z hlediska stranických preferencí podíl odpůrců referenda o radaru mírně převážil nad jeho stoupenci mezi příznivci ODS (50 % proti, 44 % pro), u ostatních stran, jakož i nerozhodnutých a nevoličů jasně převládají stoupenci referenda v této otázce. Z hlediska sebezaražení na pravolevé politické škále podpora referenda roste s posunem od pravého k levému okraji škály.

Jinak mezi odpůrci referenda relativně častěji figurují muži, absolventi vysokých škol, dotázaní s dobrou životní úrovní, vysoce kvalifikovaní odborníci nebo vedoucí pracovníci a lidé samostatně činní nebo podnikatelé. Naopak pro referendum se více vyslovují ženy, lidé starší 60 let, respondenti, kteří životní úroveň svojí domácnosti označují za špatnou, ti, kdo jsou vyučení bez maturity, nepracující důchodci a lidé pracující v dělnických profesích.